

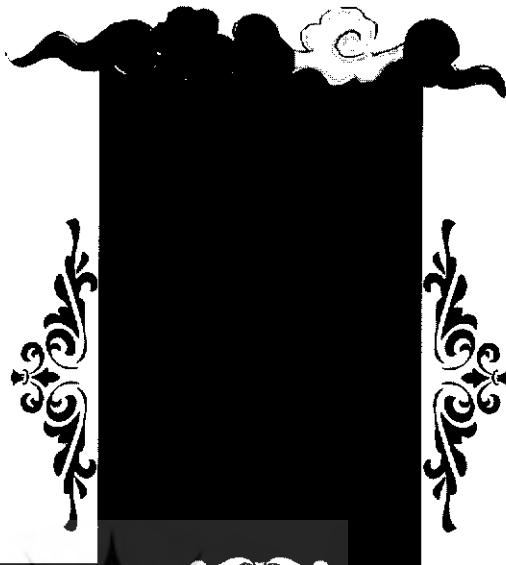
قرآن کریم

فرهنگ و ادب
پژوهشگاه علوم انسانی

قدر قرآن

قرآن کریم و شتگان آسمانی
ساخت شناسی معر در نگرش قرآن
قدر قرآن
قرآن شناسی در مکتب عرفای معاصر

فرهنگ و ادب

حروف مقطعه

گروه قرآن پژوهی کوثر دو

همین طور بخوان (الف، لام، میم) (۱) چهارده حرف از الفبای زبان عرب در ابتدای ۲۹ سوره قرآن مجید، حروفی که بعضی تنها و بعضی با چند حرف دیگر همراه هستند. حق کلمه کردن این حروف را نداری، این حروف مقطعه اند. حق چسباندن آنها به حروف دیگر را نداری. قطعه، قطعه بخوان، نخوان «الم» بخوان «الف، لام، میم». هنر تألیف و ترکیب این حروف فقط با معصوم است که هر گاه خداوند را با این حروف بخوانند، دعایشان به اجابت می رسد. (۲)

☑ حروف مقطعه

این حروف مجموعاً درست نصف حروف ۲۸ گانه الفبای عربی را تشکیل می دهد که عبارتند از:

(ا، ح، ر، س، ص، ط، ق، ک، ع، ل، م، ن، ه، ی) که گاهی آنها را حروف نورانی نیز می نامند. (۳) مفسرین می گویند این حروف اشاره به اسما و صفات و اسم اعظم خداوند است که به صورت رمز نازل شده. (۴) این حروف نورانی در یکصد و چهارده سوره قرآن حضور دارد اما وقتی در اول یک سوره قرار می گیرد، خواننده، بیننده، و شنونده را به شگفتی و تأمل وامی دارد، جلب

۱. بقره/۱.

۲. نور الثقلین / ج ۱ / ص ۲۶ / حدیث ۱۵

فرمایش امام صادق به ابی بصیر.

۳. دانستنیهای قرآن / ص ۲۷.

۴. مجمع البیان / ج ۱ / ص ۵۵ / روض

الجنان / ج ۱ / ص ۹۶ / التبیان / ج ۱ /

ص ۴۷.

توجه می‌کند و ما را با اسرار و معانی دقیق روبرو می‌سازد.

☑ سخن قرآن

وقتی از قرآن می‌گوییم، تک تک حروف هم معنی دار و بطن دار می‌شوند و معانی آن به قدری دقیق می‌شود که دیگر معنای آنها را...! و خوب می‌دانیم که گزینش و چینش این حروف از جهت زیبایی، صوت، مفهوم، ظرفیت و همخوانی با واژه‌های دیگر به گونه‌ای است که هیچ واژه‌ای را نمی‌شود جایگزین آنها کرد و از وزن، قالب و آهنگ خاصی برخوردار است که همه را آماده‌ی شنیدن می‌کند. (۵)

خالق قرآن، خوب می‌داند که معنی‌ها و باطن‌ها در دایره‌ی محدود کلمات نمی‌گنجند و باز این را برای فهماندن معانی از نمادها استفاده می‌کند و چه خوب از حروف نماد می‌سازد و آنها را برای خواننده، بیننده و شنونده نماد می‌کند. وقتی وسعت مفاهیم از حدود وجود ما، فهم و عقل و از حدود واژه‌ها و کلمات خارج می‌شوند، خالق قرآن برای توجه، فهم و درک ما از نمادها استفاده می‌کند تا کلمات، واژه‌ها و جملات نازله‌ی عرشی را برای ما ساده و آسان سازد. درست وقتی ما عظمت مرگ را نمی‌فهمیم دعوت‌مان می‌کند که در طواف خانه‌اش لباس ساده‌ای چون لباس سفر آخرت بپوشیم، لباس قبر و لباس سفید برای ما نماد می‌شود. (۶)

وقتی ما عظمت مبارزه با نفس اماره و کشتن شیطان درون را درک نمی‌کنیم و در برابر آن ضعف نشان می‌دهیم دعوت‌مان می‌کند تا با یک حال معنوی به یک تکه سنگ، سنگ ریزه پرتاب کنیم و سنگ برای ما نماد می‌شود. (۷)

و اینجا در این معجزه جاودان قرآن کریم (حروف مقطعه) برای ما نماد شده‌اند. شاید اینکه آیا حروف می‌تواند نماد باشد یا نه؛ نیاز به یک اعتراف بزرگ دارد. و آن اعتراف بزرگ این است که خداوند سخن آفرین با «واو» برای ما قسم می‌خورد.

و می‌فرماید: (و اِنَّهٗ لَقَسَمٌ لِّوَتَّعْلَمُوْنَ عَظِيْمٌ * اِنَّهٗ لَقُرْاٰنٌ كَرِيْمٌ) (۸)
و باز می‌فرماید: (يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اذْكُرُوْا اللّٰهَ الَّذِيْ جَعَلَ الْقُرْاٰنَ حُرُوْفًا مُّسْتَوِيًّا ۗ وَرَتَّلُوْهُ لِيَذَكَّرَ ۗ اِنَّهٗ لَعَظِيْمٌ) (۹)
و در این دو آیه خداوند به حقیقت قرآن و حقیقت رسول اکرم ﷺ قسم خورده است. تفاوت (واو) او با «واو» نوشته‌های ما به خوبی معلوم است.

وقتی حضرت علی می‌فرماید «که تمام قرآن در بسم الله الرَّحْمٰن الرَّحِيْم و تمام بسم الله الرَّحْمٰن الرَّحِيْم در (با) آن خلاصه می‌

۵. قرآن اثری جاودان/ص ۲۴.

۶ حج/آیات حج

۷ حج/آیات حج

۸ واقعه/۷۶،۷۷

۹ بيس/۱،۲

۱۰. همانطور که امیرالمؤمنین علی با بسم الله را نمادی برای عظمت قرآن و ... می‌داند حروف مقطعه هم نمادی برای مفاهیم بلند قرآن می‌باشد.

۱۱. قلم/۱۷

شود» و تفاوت (ب) حضرت حق با (ب) نوشته‌های ما به خوبی معلوم می‌شود. (۱۰) وقتی حرف (ن) را یکبار می‌آورد و می‌فرماید: (نوالقلم وما یسطرون) (۱۱) قسم به قلم و آنچه خواهد نگاشت. تفاوت این حرف (ن) با حرف (ن) ما بسیار روشن است.

نکته ی ظریفی که اینجا تجلی می‌یابد این است که همتا طلبی و نظیر گویی (تحدی) قرآن شامل این حروف مقطعه هم می‌شود، چرا که کسی تا کنون نتوانسته به زیبایی و ظرافت و آهنگ (که یعص) (۱۲) یا (حم - عسق) (۱۳) یا (حامیم) (۱۴) نظیر و مانندی بیاورد. پس این حروف نمادین، عظمت حکیم سخن آفرین است تا به مخلوقات خود اعم از جن و انس و ملک تفهیم نماید که من با این حروف کلمات و جملاتی را خلق کرده‌ام که هیچگاه رنگ کهنگی نمی‌پذیرد و همیشه پیام تازه ای را به خوانندگان، بینندگان و شنوندگان خود الهام می‌کند و ملائکه حامل این حروف برای نزول آن از عرش برین به فرش زمین با تشریفات خاص بر وجود نازنین اشرف مخلوقات حضرت رسول اکرم ﷺ نازل می‌شوند تا او رسالت هدایتگری جن و انس را به منصف ظهور رساند و جهان را از نور هدایت الهی روشن سازد.

۱۲. مریم/۱

۱۳. شوری/۱، ۲

۱۴. سوره های غافر، فصلت، شوری،

زخرف، دخان، جاثیه، احقاف/۱

(حوامیم)